

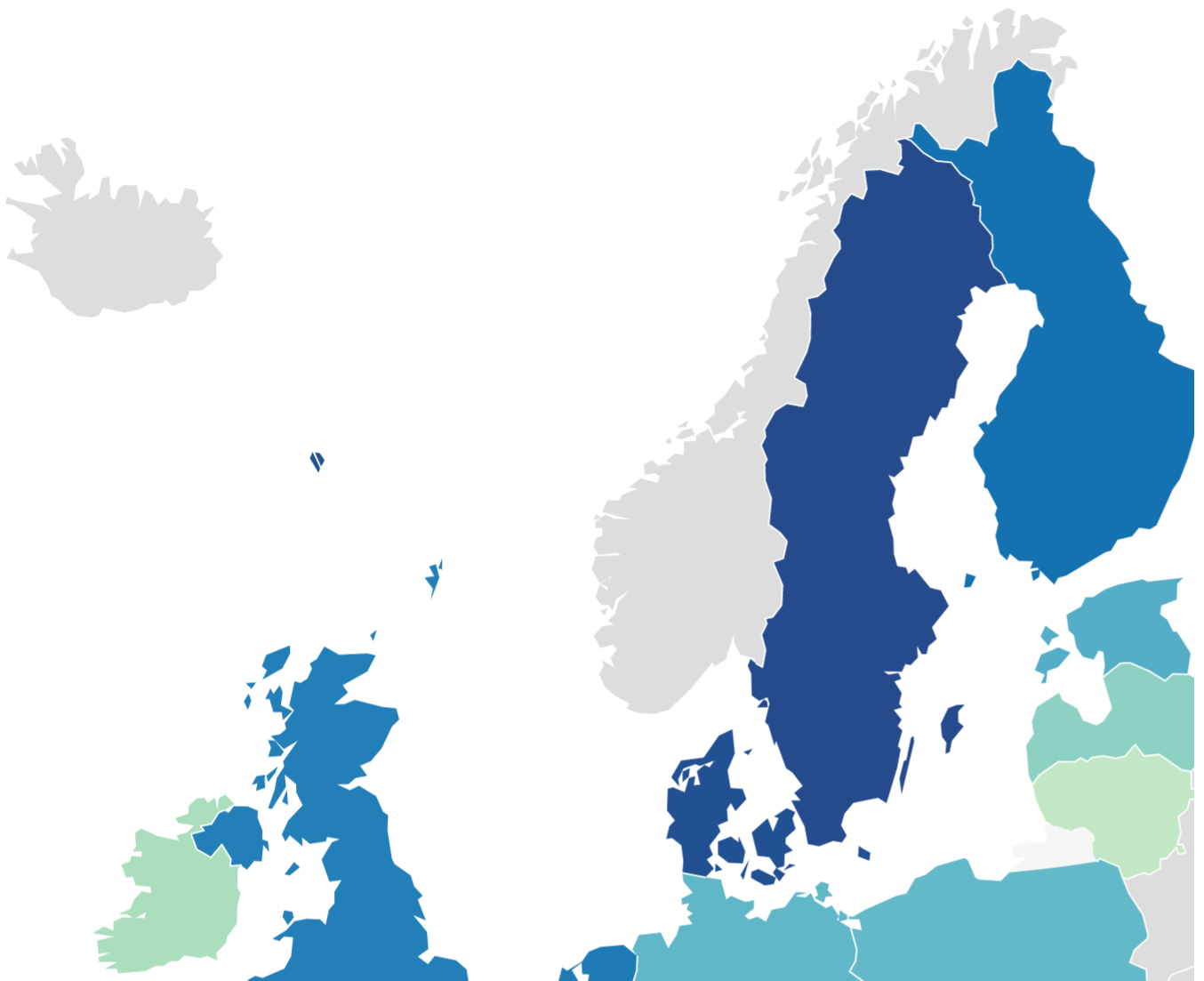
Veřejné investice do vzdělávání v Evropě: vedou severské země, ČR je na chvostu

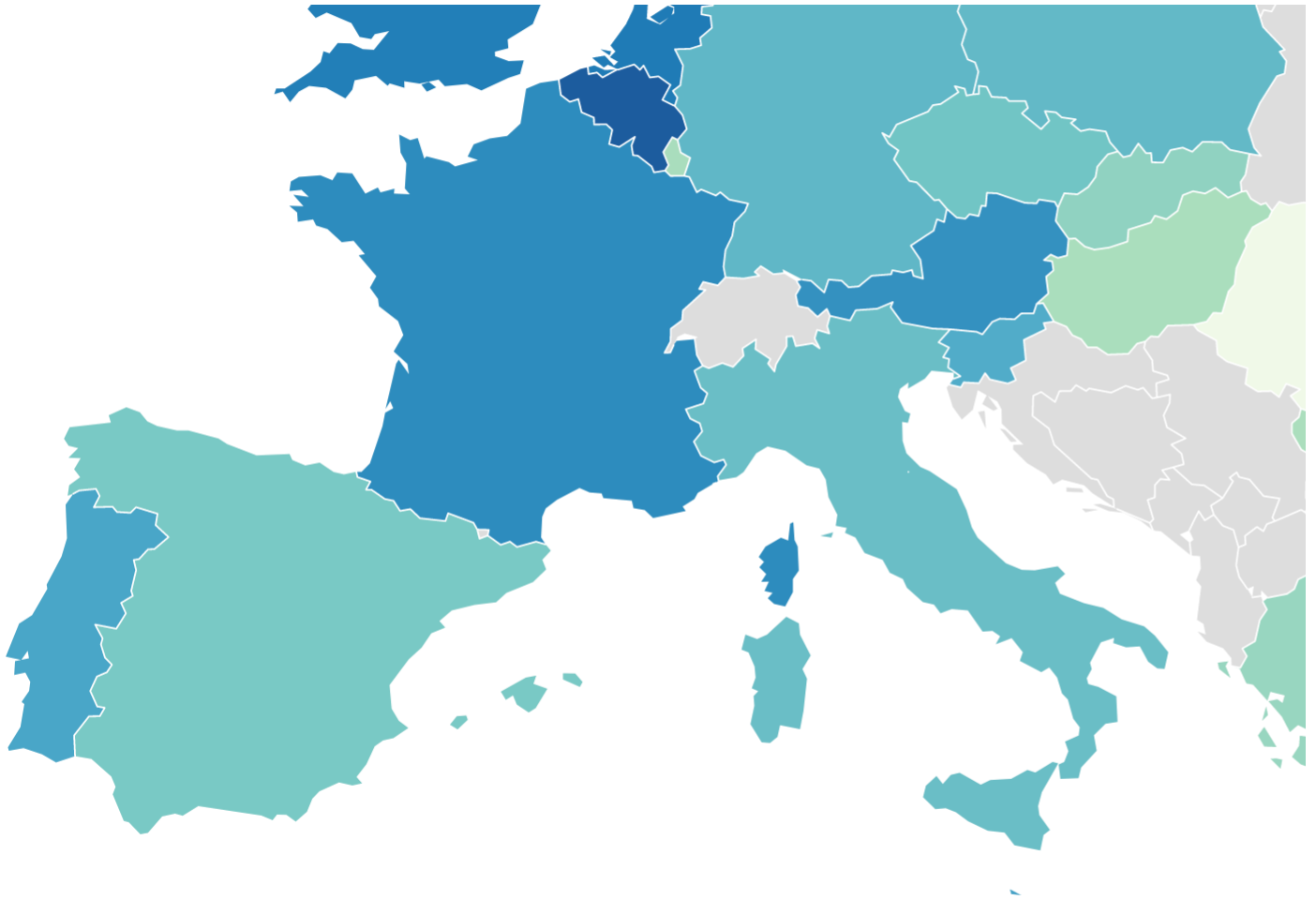
Article by European Data Journalism Network, Green European Journal
August 10, 2022

Vzdělávání je klíčem ke spravedlivé společnosti — vytváří příležitosti k učení, poznávání a změně. Veřejné školství má zaručit, že stejné příležitosti jsou dostupné všem. Síť novinářských organizací European Data Journalism Network zkoumala stav veřejného školství v Evropě — vztah mezi výší investic do vzdělávání a stupněm dosaženého vzdělání v populaci, ale také dopad na rovnost příležitostí ve vztahu k ošemetnému pojmu sociální mobility.

Public expenditure on education

Primary, secondary and tertiary education, as a percentage

Map: Voxeurop | EDJNet • Source: Eurostat • Created with Datawrapper

Na uvedené mapě lze pozorovat, že všechny země, které nejvíc investují do vzdělávání, se s výjimkou Kypru nacházejí v severní Evropě. Nejvyšší podíl HDP na vzdělávání vynakládá Švédsko, a to 5,91 %. Hned za ním jsou Dánsko, Belgie, Finsko, Nizozemsko a Velká Británie.

Největší objem finančních prostředků obecně připadá terciárnímu vzdělávání, po něm následuje vzdělávání primární. Důraz na základní vzdělání dokazuje, že si vlády uvědomují, jaký význam mají školy v útlém věku.

Jak znázorňuje grafika níže, existuje téměř dokonalá spojitost mezi investicemi do vzdělání a nejvyšším stupněm dosaženého vzdělání. Česká republika a Itálie jsou země s nejnižším počtem absolventů — obě do vzdělání investují o více než dvě procenta svého HDP méně nežli Švédsko: 3,67 % v českém případě, resp. 3,78 % v italském.

Adult education level, % of 25-64 ye

Below upper secondary Upper secondary Tertiary

Austria

Luxembourg

United Kingdom

Sweden

Belgium

Lithuania

Netherlands

Finland

Estonia

Denmark

Spain

France

Latvia

Slovenia

Greece

Poland

Germany

Portugal

Hungary

Slovak Republic

Italy

Czech Republic

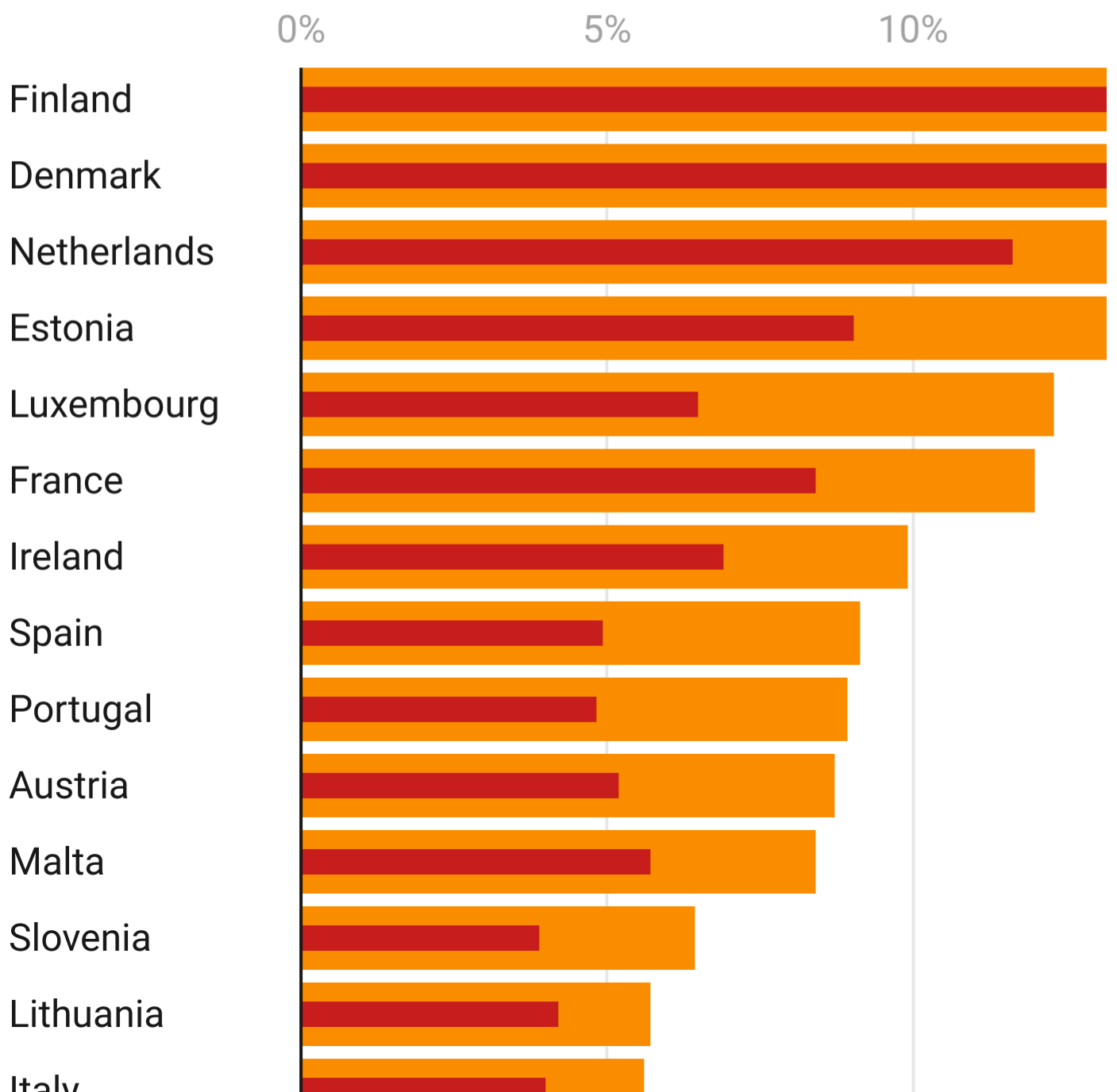
Latest available data per country.

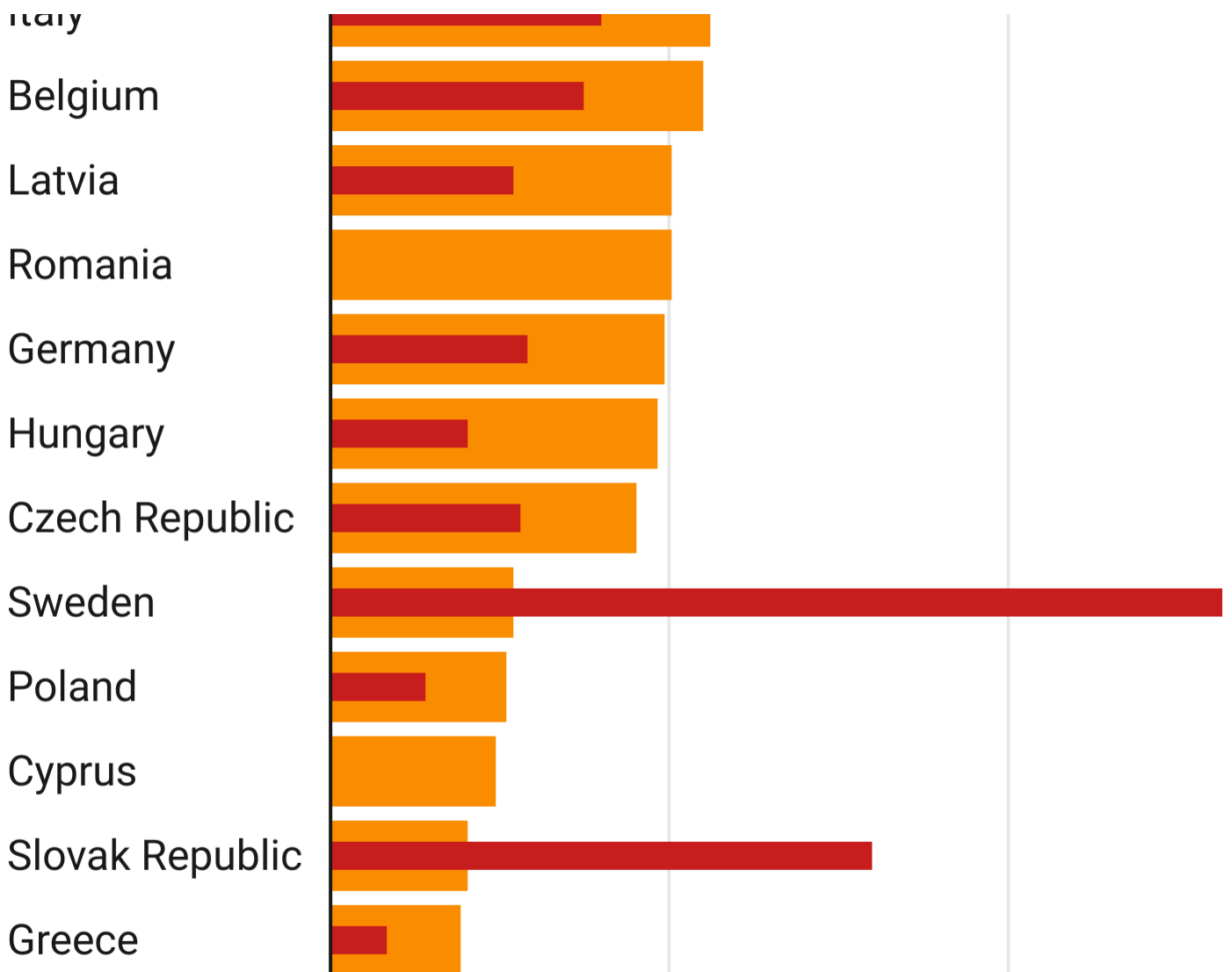
Chart: Movuon LED Net - Source: OSCE - Created with Datawrapper

Participation rate in education and

By age, expressed in %, from 45 to 54 years and from 55

■ Participation rate for 45 to 54 years old people ■ Participati

Data not available for 55 to 64 years for Cyprus and Romania.

Chart: Giovanni Accardo • Source: Eurostat • Created with Datawrapper

Vzdělávání by zároveň nemělo končit případným absolvováním univerzity. Celoživotní učení umožňuje všem bez ohledu na věk rozvíjet zájmy či měnit povolání. Míra celoživotního vzdělávání — grafika výše — se však samozřejmě odvíjí od podpory z veřejných financí, sociální politiky, ale i společenských norem.

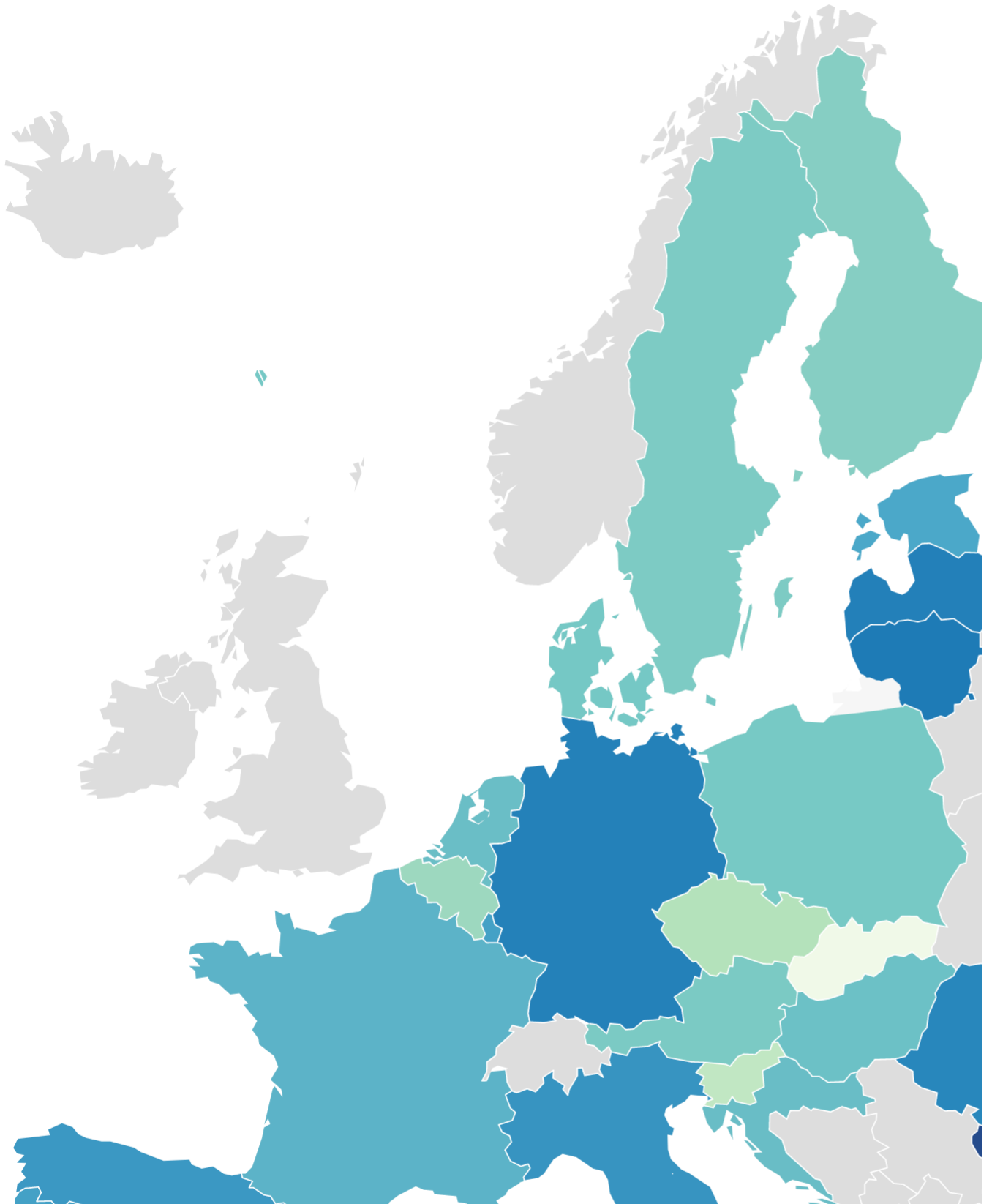
I v tomto ohledu vedou státy, jako je Finsko či Dánsko. Jejich veřejné investice otevírají přístup ke vzdělání lidem všech věkových kategorií.

Jak přesně se investice do vzdělávání promítají do rovnosti napříč společností? Takzvaný Giniho koeficient měří nerovnosti na škále od nuly do sta, přičemž nula značí perfektní rovnost a stovka představuje absolutní nerovnost.

Data od Eurostatu (mapa níže) srovnávají disponibilní příjem, tedy tu část příjmu, kterou mohou domácnosti utratit nebo ušetřit.

Gini coefficient of equivalised disposable income

100 = maximum inequality, 2020.

Map: Voxeurop | EDJNet • Source: Eurostat • Created with Datawrapper

Ukazuje se, že až na pár výjimek jsou země, které více investují do vzdělání, i více rovnostářské. Zároveň je ale veřejné školství pouze jedním z nástrojů sociálního státu, bylo by proto přehnané tvrdit, že samo o sobě vede k rovnosti. I přesto je zjevné, že štědré investice do vzdělání pomáhají společnostem k větší rovnosti a prosperitě.

Od finanční krize z roku 2008 je v popředí veřejné debaty řady zemí osud mladých absolventů. V mnoha případech krize nejtvrději dopadla právě na státy, jež zanedbávají investice do vzdělávání — například na Itálii či Španělsko. Naopak mladí lidé v zemích převážně severní Evropy, které na vzdělávání vynakládají více prostředků, zaznamenali menší pokles příjmů i příležitostí.

Z veškerých zjištění lze vyvodit závěr, že pokud jde o investice do vzdělávání a dosažené vzdělání, severozápadní Evropu odděluje od jižní a východní Evropy zřetelná čára. Vzdělání je ku prospěchu společnosti nejen coby zdroj vyšších příjmů a hnací síla sociální mobility, ale také jako faktor odolnosti země vůči recesi a stagnaci. Investice do vzdělávání jsou tedy skutečně investicí do budoucnosti.

The [European Data Journalism Network \(EDJNet\)](#) is a network of independent media organisations and data newsrooms producing and promoting data-driven coverage of European topics in several languages. The network brings together journalists, developers and policy experts. The network was set up in 2017.

The Green European Journal is an editorially independent publication of the [Green European Foundation](#). Its printed editions take an in-depth look at topics from a range of different perspectives and occasionally include feature pieces curated by the editorial team.

Published August 10, 2022

Article in Czech

Translation available in English

Published in the *Green European Journal*

Downloaded from <https://www.greeneuropeanjournal.eu/verejne-investice-do-vzdelavani-v-evrope-vedou-severske-zeme-cr-je-na-chvostu/>

The Green European Journal offers analysis on current affairs, political ecology and the struggle for an alternative Europe. In print and online, the journal works to create an inclusive, multilingual and independent media space.

Sign up to the newsletter to receive our monthly Editor's Picks.